

Nobel Kazanan Yedinci İspanyol: "Camilo José Cela"*

Metin KARADAĞ**

ÖZET

Bu makalede İspanyol yazar Camilo José Cela'nun en önemli eserleri özetlenmiştir.

ZUSAMMENFASSUNG

Nobelpreisträger Siebte Spanier "Camilo José Cela"

In dieser Arbeit werden die wichtigsten Werke von Camilo José Cela zusammengefasst.

1989 Nobel Edebiyat Ödülünü kazanan Camilo José Cela ile bu ödülü kazanan İspanyolların sayısı, yediyi buldu. Bunlardan ikisi tıp alanında Santiago Ramón ve Cajal (1906) ile Severo Ochoa (1959) tartışmasız benimsenmişler, fakat 1904'de José Echegaray, 1922'de Jacinto Benevente, 1956'da Juan Ramón Jiménez ve 1977 yılında da Vicente Alexandre edebiyat alanında seçildiklerinde, çeşitli polemikleri de, kendileriyle ortaya çıkarmışlardı.

Ruben Darid, Miguel Unamuno, Pio Beroja ve Machado ile Azorin kardeşler gibi ünlü İspanyol yazarları, ödülü kazandığı zaman José Echegaray'a

* *Bu yazının hazırlanmasında Madrid Otonom Üniversitesi'nin Apuntes adlı Bülteninin Kasım 1989 sayısından yararlanılmıştır.*

** *Yrd. Doç. Dr.; Necatibey Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi.*

karşı bir protesto bildirisi yayınlamışlardır. Bu yazarlar, Echegaray gibi bir dramaturga (tiyatro yazarına) ödülün verilmesini alkışlarken, can çekişmekte olan "romantizm" in ödüllendirilmesine karşı çıkmışlardır. O yıl Nobel Ödülü, eski bakan José Echegaray yerine romancı Benito Pérez Galdos için umuluyordu.

1922'de Nobel Edebiyat Ödülü'nü kazanan Jacinto Benavente genellikle Echegaray'a gösterilen tepkilerle karşılaşmadı. Çünkü O, mizah anlayışı, psikolojik açıdan iyimser duyguları ile, halk tarafından çok sevilen ve bir dahi olarak kabul edilen, popüler bir tiyatro yazarı idi.

Nobel'i 1956 yılında kazanan Juan Ramón Jimenez, İspanyol şiirinin doruk eserlerinden biri sayılan "Segunda Antologia Poética" (İkinci Şiir Antolojisi) yı meydana getirmiş olan "27 Kuşağı'nın" genç şairlerinden etkilenmişti. O'nunla olan tartışma, daha olumlu bir politik karakterdeydi. Bu yazar, iç savaşın başından beri sürgündeydi ve Frankizm (Franko devri) süreci içinde hiç İspanya'ya dönememişti. (Jimenez, 1958 yılında Puerto Rico'da öldü).

1977 yılında edebiyatçı Vicente Alexandre, ödülü kazanan özel bir isim olarak değil, tüm "27 kuşağı'nın bir temsilcisi olarak kabul edilmişti.

Camilo José Cela'nın Önemli Eserleri:

- La Familia de Pascual Duarte - 1942 (Pascual Duarte'nin Ailesi):

Büyük romanlarından biridir. Ürpertici, sert, şaşırtıcı özelliklere sahiptir. Bir çiftçinin hayatını anlatan bu romandan yapılan, başrollerini ünlü İspanyol aktörü Jose Luis Gomez'in oynadığı ve Ricardo Franco'nun yönettiği, - hikâyenin inkâr edilemez değerine uygun - bir film çevrilmiştir.

- Viaje a la Alcarria - 1948 (Alcarria'ya Seyahat):

Şüphesiz Cela'nın çeşitli seyahat kitaplarından en önemlisi ve ilkidir. İspanya'nın içlerinde unutulmuş kasabalara yapılan doyumsuz gezileri yansıtır. Çok çekici olan bu kitabın, onun eserleri arasında daha çok okunan olduğuna inanılmaktadır.

- La Colmena - 1951:

Cela'nın bir diğer tartışılmaz klasiği. Otoritelerin büyük saygı gösterdikleri, usta işi saydıkları bu eserde, Colmena'daki otantik, günlük hayatın insancıl yönleri, iyi ve kötü boyutları ile gerçekçi bir biçimde yansıtılmıştır. Mario Camus tarafından, bu eserden yapılan film, ilginç olmakla beraber, Cela'nın sunduğu edebî zevklerin, bir aperatifi olmaktan öteye geçememiştir.

- Mrs. Cadwel Habla con su Hijo - 1953 (Bayan Cadwel, Oğluyla Konuşuyor):

İkinci şahıs ağzından yazılmış bir stilistik şaheseri sayılmaktadır. Bir şiir kitabı olan bu eserin, Cela'nın bazı başarılı romanlarından daha önce geldiği söylenmektedir.

- *San Camilo* - 1936, 1962:

Sert bir anlatımla, yumuşak bir sevecenliğin dengelendiği ve bu iki boyutun yoğunlaştırıldığı bir monoloğa dayalı bir romandır. Savaşın içinden çıkmış bir kitaptır. İspanya iç savaşının patlamasıyla ortaya çıkmış olan muzdariplerin trajik hayatlarını konu edinmektedir.

- *Oficial de Tirieblas 5* - 1973:

Edebiyat kurumlarında ders kitabı sayılmış bir eserdir. Edebî ustalık çağının otantik bir araştırmasıdır. Otantik anlatım üslubunu bütünüyle güncel, modern bir biçimde işlemiştir. Bu eserin başarılı bir tiyatro uyarlaması olmakla birlikte, metodik bir zevk vermenin ötesine geçememiştir.

- *Mazurca para dos Muertos* - 1983 (*İki Ölü İçin Mazurca*):

Galicía'da bir cinayet ve aybın tarihidir. Cinsellik ve barbarlığın hüküm sürdüğü bir yerde yoğunlaşmış hayatların anlatımıdır. Somut bir müzikal ifade ile fiziksel şiddet irdelenir.

- *Cristo Versus Arizona* - 1988:

Kuzey Amerika'da içgüdü ve gücün hakim olduğu For West'e yapılan bir seyahat sonucu yazılmış bir monologdur. Mükemmel bir dil yapısına sahiptir. Bu kitabın kapağında yazılan "... tüm zamanlar içinde İspanyol dilindeki anlatımın şaheseri" ibaresi dikkat çekicidir.

Cela'nın Hayatı:

1916 yılında Galiciá'nın İria Flavia yöresinde doğdu. Hukuk, tıp, felsefe ve edebiyat eğitimi gördü, fakat hiçbirini tamamlamadı. Aktör, gazeteci, matador "torero" olarak geçimini sürdürdü, çeşitli geziler yaptı, askerliği ile birlikte şiirler yazmaya başladı. 1942'de İspanyol romanında yeni bir devir açtığı kabul edilen, öte yandan çağdaş İspanyol edebiyatı üzerindeki tüm çalışmalarda başvurulması gereken bir kaynak ve okullarda zorunlu ders kitabı olarak okutulan bir eser olan Pascal Duarte'nin Ailesi'ni yayınladı. Öteki romanı La Colmena (1951) da İspanya'daki tüm okulların edebiyat bölümlerinde zorunlu olarak okutulmaktadır.

1957 yılında Kraliyet Akademisine (Real Academia) üye oldu. Kral tarafından parlamentoya senatör seçildi, üç üniversiteden onur pâyesi ve fahrî doktora hakları aldı.

1984'de satış rekorları kıran ve O'nun en büyük eserlerinden biri olduğu kabul edilen "İki Ölü İçin Mazurca" ile Ulusal Edebiyat Ödülü'nü kazandı. Hâlen İspanya'nın en önemli Edebiyat ödülllerinden biri olan Cervantes ödülünü kazanamamış olan Cela, "ödül" kavramı için şöyle düşünmektedir: "Bütün ödüller, rahat bir biçimde verilmelerine rağmen, her zaman kalp dışı kalmışlardır. Ödül konusunda, öngörü ve insafsızlık, iyi niyetleri tağşiş etmektedir. Buna inanmamak boşunadır. Edebiyat ödüllерinin oluşturduğu, çocukların kaydıracağına benzeyen yere çıkmayı zamanında denememek, hüsrana uğurabilir..."